

SØNDRE ØSTFOLD TINGRETT

DOM

Avsagt: 24.05.2024 i Søndre Østfold tingrett, SARPSBORG

Saksnr.: 24-055238TVI-TSOS/TSAR

Dommer: Tingrettsdommer Cecilie Lysjø Jacobsen

Meddommere: Spesialist i klinisk psykologi Jon Ståle Gjesdal Henriksen
Ergoterapeut Jane Alling

Saken gjelder: Rettslig prøving av akuttvedtak

Monica Esther Drexel
Petter Gunnerud

Advokat Adara Synnøve Ryum Høeg
Advokat Adara Synnøve Ryum Høeg

mot

Rendalen kommune

Advokat Margrethe Lie

DOM

Saken gjelder rettslig overprøving av akuttvedtak om omsorgsovertakelse.

Framstilling av saken

Saken omhandler Saga på 8,5 år og Monica Esther *Pike* Drexel – kalt Iris - på 4,5 år, som begge har vokst opp sammen med sine foreldre Monica Esther Drexel og Petter Gunnerud, som begge har del i foreldreansvaret for jentene.

I vedtak av 14. mars 2024 fra Barneverns- og Helsenemnda i Innlandet hitsettes:

Sakens bakgrunn:

Barnevernstjenestens leder i Rendalen kommune fattet den 05.03.2024 akuttvedtak om omsorgsovertakelse med hjemmel i barnevernsloven § 4-2 for Monica Esther*Pike Drexel (Iris), født 17.11.2019 Saga Victoria Gunnerud, født 24.08.2015. Det ble også bestemt at barnas adresse skulle være skjult, jf. bvl. § 7-2 tredje ledd. Den 11.03.2024 fattet barnevernstjenestens leder enkeltvedtak om samvær, jf. bvl. 7-2 jf. § 4-2 andre ledd.

I akuttvedtak av 05.03.2024 fremgår sakens bakgrunnsopplysning, og barnevernstjenestens vurdering. Det vises til dokumentet. Enkeltvedtaket om akutt omsorgsovertakelse ble begrunnet med følgende:

«Begrunnelse:

Basert på opplysninger fra Sarpsborg barnevernstjeneste, vurderer barnevernstjenesten i Nord-Østerdal at det har vært alvorlig bekymringer knyttet til barnas omsorgssituasjon. For høy konflikt og vold mellom foreldrene, fars/ foreldrenes psykiske helse, og begynnende skjevutvikling hos eldste jenta i 2017. Barnevernstjenesten vurderer at det er godt dokumenter at foreldrene har unndratt barna fra involvering av barnevernstjenester fra flere kommuner. Familien har i en periode på flere år levd i en situasjon hvor de har vært på flukt fra barnevernstjenesten. Det opplyses om at de har opphold seg i utlandet, og at de har flyttet fra sted til sted i Norge. Eldste datter som er 8 år, går ikke på skolen. Det er opplysninger om at barna ikke opplyser om eget navn når de møter andre barn i Rendalen.

Barnevernstjenesten i Nord-Østerdal vurderer at barna mest sannsynlig lever i en uholdbar situasjon, hvor de forhindres å få nødvendig hjelp fra barnevernstjenesten og andre hjelpeinstanser. Mest sannsynlig blir eldste jenta forhindret skolegang. Barnevernstjenesten vurderer at det er nødvendig med akutt-plassering for å avverge at barna fortsatt skal leve i en slik uholdbar situasjon, og at det på grunn av historien i saken her, ikke vurderes som aktuelt eller forsvarlig å avverge situasjonen for barna med andre, mindre inngripende hjelpetiltak. Herunder vurderer barnevernstjenesten at det ikke er tilrådelig å varsle foreldrene om meldingen, fordi det er overveiende sannsynlig at de vil flykte fra Rendalen, og igjen holde seg skjult på et annet sted fra barnevernstjenesten.

Ut i fra opplysninger om at foreldrene over flere år har vært på flukt fra barnevernstjenesten, vurderer barnevernstjenesten at det er nødvendig å holde barnas oppholds-adresse skjult for foreldrene. Opplysninger tilsier at foreldrene har gått langt for å holde barna skjult fra barnevernstjenesten, og at de er i stand til å gjøre det de kan for å unndra barna fra barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten vil fortløpende vurdere samværsspørsmål.»

I enkeltvedtaket om samvær av 11.03.2024 fremgår bl.a følgende (enkeltvedtakene knyttet til barna er likelydende):

Bakgrunnsopplysninger:

Barna er akutt plassert og plassert på skjult adresse etter barnevernsloven § 4-2 og § 7-2. Se eget vedtak.

Akutt plasseringen ble voldsom, da foreldrene ikke samarbeidet og politiet måtte bistå. Foreldrene filmet alt sammen. Barna gjemte seg inne i huset, under en seng i stua. De fikk ikke med seg diskusjoner med foreldrene som foregikk utenfor, men de hørte at mor ropte og skrek, sammenhengende i ca 1,5 time. Barnevernstjenesten brukte ca en 1,5 time på å snakke med barna mens de lå under senga. Lillesøster lå og skalv. Barna kom til slutt fram, og ble leid til barnevernstjenesten sin bil. Eldste jenta sa at de ville være sammen med mamma og pappa, men motsatte seg ikke fysisk å bli med barnevernstjenesten. På grunn av at vi ikke lyktes med noe samarbeid mellom barnevern og foreldrene i plasseringssituasjonen, så ble det vurdert at det ikke var mulig at barna fikk sagt ordentlig hadet til foreldrene sine. Mor ropte til barna før de dro at «husk hva vi har lært dere, vi kommer til å finne dere».

Barnevernstjenesten observerte at lillesøster sine klær lå i en bag. I skuffene lå det klær pakket i brødposer og bleieposer. Huset var i ok stand.

Kjøreturen til beredskapshjemmet tok flere timer. Eldste jente snakket nærmest uavbrutt store deler av veien. Hun sier blant annet: Hun vet at barnevernet fanger barn, og selger de videre til folk som gjør slemme ting. Det blir bare verre hvis man protesterer. Til slutt så blir man drept. Dette gjentok hun flere ganger. Hun vil egentlig ikke si dette for hun vet at barnevernet blir sint og ikke vil innrømme det. Dere (barnevernstjenestens representanter) vet kanskje ikke hva dere er med på, men det er slik det er. Barnevernet/ fienden sender ut barn for å lokke sånne som oss i fella. Hun sa at hun ikke vet navnet på nåværende bosted. Hun kunne ikke si hvor de bodde før, det var ikke lov. Når hun kommer til nye steder så leter hun etter fluktveier i tilfelle fienden kommer. Fienden er barnevernet og politi. Hun vet at det finnes angivere overalt. Hun forklarer for barnevernstjenesten hva angiver er ved bruk av de som angav jøder under andre verdenskrig som eksempel. Angivere er en grunn til at hun ikke kan si hva hun heter når de møter andre mennesker. Videre sier hun at det er mange slike her (angivere) for nå er vi fanget. Pappa hadde sagt at det ikke var trygt nok å bo der de bodde nå (Rendalen). Hun hadde tenkt å rømme til skogs når barnevernet kom. Det har hun lært. Men hun så at huset var omringet. Hun har lært seg noe for å finne ut hvor hun er, men ville ikke si hva det var. Hvis hun får romt så skal hun møte på Tynset bibliotek. Hun forteller at hun har bodd mange steder. Hun har bodd i Polen og Tsjekkia. Hun har bodd i telt og hjemme hos folk i perioder. Hun var redd skolen, for der var det mange barn som kunne lokke andre barn inn i barnevernet. Dette var en grunn til at hjemmeskole var best. Eldste jenta sa også at fangede barn spiser ikke, drikker ikke, sier ikke fra når de må på do. Jeg kommer til å prøve å rømme. Jeg har lært ting som gjør at jeg kan få det til. Eldste jenta sa til sin lillesøster: Iris, du husker hva du ikke må si, jeg tar meg av pratinga.». Hun

gjentok flere ganger «jeg tror jeg har sagt for mye nå».

Barnevernstjenesten opplevde eldste jente som oppriktig redd ut fra det hun sa, samt at hun gråt og var svært fortvilt. Hun gav uttrykk for frustrasjon og fortvilelse for at barnevernstjenesten ikke hadde forstått hvordan ting egentlig var. Barnevernstjenesten fikk inntrykk av at eldste jente fulgte med på skilt med stedsnavn.

I etterkant av plasseringen har foreldrene ønsket samtale med leder hos barnevernstjenesten, sammen med Rune Fardal. Leder satte opp tidspunkt for samtale, men dette passet ikke for foreldrene. Man har derfor ikke fått snakket med foreldrene om samvær og hvordan barna har det. I telefonsamtale med far på det egentlige møtetidspunktet hadde han kun spørsmål, og det var ikke rom for å fortelle noe om barna. Fardal har på vegne av familien lagt ut video om at barnevernstjenesten har fattet et ulovlig akuttvedtak. Han snakker også om å dele filmer fra akutt plasseringen.

Barnevernstjenesten i Nord-Østerdal har ikke god kjennskap til familien, men Sarpsborg barnevernstjeneste har forsøkt å komme i kontakt med dem over lenger tid. Barnevernstjenesten sin klare oppfatning er at familien har levd på flukt fra barnevern siden 2019. Samarbeidet fra 2015 til 2019 har også vært variert.

Barnevernstjenesten har ikke snakket med foreldrene om samvær, så vi vet ikke hvordan de stiller seg til det. Ettersom de ikke ønsket at barna skulle plasseres, legger vi til grunn at de vil møte barna.

Barnevernstjenesten har vært i kontakt med rektor ved Hornes og Ullerøy barneskole som bekrefter at det har vært et tilsyn i forbindelse med hjemmeskole i september 2023. Geir Engdahl som har gjennomført tilsynet har møtt familien på biblioteket i Moss og INSPIRIA science center i Sarpsborg.

Barnets mening:

Saga vil møte foreldrene.

Begrunnelse:

Barnevernstjenesten vurderer at barna i over flere år har levd i en slags fluksituasjon, hvor de frykter at de skal bli fanget, gjort skade på og så drept. Barnevernstjenesten oppfatter eldste jenta slik at de mistenker at alle potensielt kan være angivere, også andre barn de treffer. Slik barnevernstjenesten vurderer det har begge barna vært redd og i beredskap over lengre tid, noe som anses for å være svært skadelig for barnas utvikling. Barnevernstjenesten vurderer at barna har stort behov for skjerming og ro for å gjenopprette tillitt til at verden ikke er slik de har lært. Slik barnevernstjenesten vurderer det er det fare for at kontakt med foreldrene vil bidra til at barnas frykt for omverdenen opprettholdes. Foreldrenes syn på barnevern og andre mulige menneskers rolle knyttet til barnevern er svært skadelig, og noe vi mener barna må skjermes for videre. Tilsyn vil kunne avhjelpe risikoen for at verdensbilde og faren barna befinner seg i ut fra deres synspunkt, blir tema i samvær.

Barnevernstjenesten vurderer at det er sannsynlig at foreldrene vil forsøke å unndra barna fra barnevernstjenesten. Historikken i saken, samt eldste jentes uttalelser taler sterkt for det. Barnevernstjenesten vurderer derfor at det er helt nødvendig med sperret adresse. Slik vi ser det vil det være vanskelig å holde opplysninger om beredskapsforeldrenes navn og bosted skjult for foreldre i samvær. Vi er ikke i tvil om at jentene vil si til foreldrene det de vet om hvem de bor hos osv.

Barnevernstjenesten er usikre på om vi kan gi barna nødvendig beskyttelse hvis det skal være samvær. Tilsyn i samvær vil vanskelig kunne hindre at barna sier noe som røper hvor de oppholder seg. Samtidig taler det at plasseringen er midlertidig, og hensynet til familielivet og barnas uttalelser om at de ønsker å møte foreldrene sterkt for at det skal være samvær mellom barn og foreldre. Slik vi ser det vil hyppige samvær øke risikoen som er beskrevet, og alt tatt i betraktning mener vi at samvær hver fjerde uke er riktig.

Foreldrene påklagede vedtaket, og etter klagebehandling fattet Barneverns og Helsenemnda vedtak med slik slutning:

1. Klage over akuttvedtak om omsorgsovertakelse og skjult adresse for Monica Esther*Pike Drexel, født 17.11.2019 og Saga Victoria Gunnerud, født 24.08.2015, tas ikke til følge.
2. Klage over midlertidig vedtak om samvær i akuttperioden for Monica Esther*Pike Drexel, født 17.11.2019 og Saga Victoria Gunnerud, født 24.08.2015 tas ikke til følge.

Den 31. mars 2024 ba foreldrene om rettslig overprøving av vedtaket. Hovedforhandling ble gjennomført 21. mai 2024, og retten mottok de forklaringer og øvrige bevis som fremgår av rettsboken.

Drexel og Gunnerud har i det vesentlige gjort gjeldende

Vilkårene for akutt omsorgsovertakelse er ikke oppfylt.

Vedtaket fra barneverns og helsenemnda bringes inn for rettslig overprøving grunnet feil i rettsanvendelsen, saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen og i de faktiske forhold.

Nemnda viser på side 58 til de bekymringer som har vært i familien. Dette til tross for at det er slått fast etter Strand-Lobben dommen fulgt opp av Høyesterett at det ikke kan benyttes dokumenter eldre enn 2 år. Bekymringene er vist til vel vitende om at de er avvist og ikke relevante. Kommunen har ikke påvist at det er noe galt i hjemmet, allikevel fattes akuttvedtak. Først ble det dette begrunnet i manglende skole og barneverntjenestens manglende kontroll. Nå er det storesøsters politiske synspunkter som er årsaken til akutt plasseringen, noe som er i strid med barnekonvensjonen art. 2 nr. 2.

Alt foreldrene sier blir brukt mot de.

Saken er en prestisje sak. Mange kommuner er involvert og de kan ikke si de har tatt feil.

De koker suppe på spiker og bruker anonyme meldinger. Norge er på verdens toppen i omsorgsovertakelse. Politiske synspunkter har ikke samme vern som religion, men man kan ikke ta fra de barna av den grunn.

Det er viktig at retten leser prosesskriftene inngitt av foreldrene og alle de vedlagte beviser. Også foreldrenes tilsvaret til saken om omsorgsovertakelse vil lastes opp i løpet av dagen og bes leses av retten.

Drexel og Gunneruds påstand

Akuttvedtaket oppheves.

Subsidiært kreves hyppigere og lengre samvær, uten tilsyn, atter subsidiært kun med én tilsynsperson.

Rendalen kommune har i det vesentlige gjort gjeldende

Kommunen er enig i de vurderinger og begrunnelser nemnda har gjort.

Det vises til nemndas vedtak på s. 12 om at far og til dels mor hevdet i nemnda at bekymringsmeldingene og opplysningene fra barnevernstjenesten har vært løgner, til dels for å skjule tidligere løgner.

Kommunen er enig med nemnda i at bekymringsmeldingen fra barnevernstjenesten i Sarpsborg, om kontinuerlig rekke av bekymringer for barnas omsorgssituasjon over tid, gir grunnlag for å være alvorlig bekymret for barnas situasjon.

Det er ikke grunnlag for å legge til grunn at tidligere barnevernstjenester har kommet med usanne påstander. Nemnda har lagt til grunn at foreldrene har gjennomført hjemmeskole for Saga. Kommunen anfører at manglende skolegang ikke har vært avgjørende for akutt plasseringen, selv om det på tidspunktet for akuttvedtaket var en bekymring for manglende skolegang. Uansett mener kommunen i likhet med nemnda at den mest tidsnære og mest alvorlige bekymringen i dag er foreldrenes forsøk på å holde seg og barna skjult for barnevernstjenesten, og hvordan foreldrenes opplevelse av å være forfulgt har påvirket barna, herunder at barna har en innlært opplevelse av at barnevern og politi er fiender og at andre barn kan være angivere for disse.

Rendalen kommunes påstand

Barneverns- og helsenemnda i Innlandet sitt vedtak i sak BIN-2024/000733 stadfestes.

Rettenns vurdering

Retten har kommet til at samværet mellom barn og foreldre økes til én gang annenhver uke med varighet 3 timer, og at vedtaket for øvrig stadfestes.

Barnas medvirkning

Iris er 4,5 år og Saga 8,5 år og er begge på rettens anmodning blitt informert om sin rett til å medvirke i saken og til å snakke med dommerne direkte. Ingen av jentene ønsket dette, men ba formidlet at de vil hjem til foreldrene sine, og at de savner dem. Retten legger deres synspunkter til grunn og vektlegger disse i den videre vurderingen.

Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Akuttvedtak om omsorgsovertakelse kan treffes dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende hvis ikke vedtaket gjennomføres straks, jf. barnevernsloven § 4-2.

Formålet med bestemmelsen er å beskytte barn i en akutt situasjon. Tvangsvedtak kan ikke treffes om skaderisikoen for barnet kan fjernes eller reduseres til et akseptabelt nivå ved hjelpetiltak, jf. barnevernsloven § 1-5 andre ledd.

Som utgangspunkt må det legges til grunn at det er best for barnet å bo hos sine foreldre, jf. barnevernsloven § 1-5 første ledd. Et foreløpig vedtak griper inn i både barnets og foreldrenes rett til familieliv etter EMK artikkel 8 og barnekonvensjonen art. 16. En rekke hensyn må derfor balanseres mot hverandre. Både etter barnevernsloven §1-3, barnekonvensjonen art. 3 og ved anvendelsen av EMK artikkel 8 er hensynet til barnets beste et grunnleggende hensyn. Der barnets og foreldrenes interesser er i konflikt, fremhever EMD at myndighetene må finne en rimelig balanse – «strike a fair balance» – mellom disse, se HR-2020-662-S avsnitt 53. Interessene må altså balanseres mot hverandre, men hensynet til barnets beste skal tillegges særlig vekt. Det er kommunen som har bevisbyrden for at vilkårene er oppfylte, og beviskravet er sannsynlighetsovervekt. Retten skal prøve alle sider av saken, jf. tvisteloven § 36-5 tredje ledd, og er ikke bundet av partenes prosesshandlinger lenger enn det som er forenlig med de offentlige hensyn, jf. tvisteloven § 11-4.

Med det ovenfor nevnte rettslige utgangspunkt, har retten kommet til at vilkårene for å treffe vedtak om akutt plassering av begge jentene var oppfylt på tidspunktet vedtaket ble fattet, og at vilkårene er oppfylt i dag.

Retten legger etter bevisførselen til grunn at Saga og Iris er to i hovedsak normale og aldersadekvate jenter. De er beskrevet å ha stor lekekapasitet, ikke være opptatt av skjermer, veldig glad i å være ute og har mye kunnskap om naturen. Etter rettens vurdering fremstår foreldrene som ressurssterke personer som åpenbart er glad i jentene og som gjennom sin omsorg har tilført jentene mange gode verdier.

Foreldrene har i sine oversendelser til retten, og i Gunnerud sin partsforklaring, søkt å tilbakevise bekymringsmeldingene innkommet i perioden 2015 til 2022 og som nemnden har vist til i sitt vedtak. Retten har imidlertid kommet til at disse ikke er av avgjørende betydning for rettens vurdering av saken.

Retten bemerker videre at foreldrene har vært opptatt av at kommunen har endret sin begrunnelse for akuttvedtaket i ettertid. Kommunen selv har gjort gjeldende at manglende skolegang ikke var avgjørende for akutt plasseringen, selv om det på tidspunktet for akuttvedtaket var en bekymring for manglende skolegang. Retten mener også at akuttvedtaket underbygger dette. Retten viser til at det fremkommer av bekymringsmeldingen fra barneverntjenesten i Sarpsborg som er inntatt som en del av akuttvedtaket av 5. mars at: «Det vurderes ut fra bekymringene som har vart over år, samt familiens unndragelse fra kontakt med offentlige myndigheter og hjelpeapparat, at det er stor fare for at barna vil bli vesentlig skadelidende dersom de ikke snarest plasseres ut av hjemmet.» Videre fremkommer av kommunens egen begrunnelse i samme vedtak: «Barnevernstjenesten i Nord-Østerdal vurderer at barna mest sannsynlig lever i en uholdbar situasjon, hvor de forhindres å få nødvendig hjelp fra barnevernstjenesten og andre hjelpeinstanser.» Og så tilføyes: «Mest sannsynlig blir eldste jenta forhindret skolegang.»

Det er disse opplysningene om familiens unndragelse fra kontakt med offentlige myndigheter og hjelpeapparat som retten mener er avgjørende i denne saken. Retten viser til at det er en grunnleggende rettighet for alle barn å kunne henvende seg til det offentlige, herunder for eksempel lærere, helsesykepleiere eller annen helsehjelp-/kontroll, barnevern og politi. «Storsamfunnet» representerer et viktig sikkerhetsnett for alle, herunder barn. Hvis barnet blir holdt utenfor «storsamfunnet» blir barnet overlatt til familien som beskyttelsesenheter. Dette kan skape positivt og solidarisk samhold i familien, men setter barnet i en ekstremt sårbar posisjon og medfører fare for at barnet blir vesentlig skadelidende.

Hvordan denne unndragelsen konkret har påvirket Saga og Iris, ble opplyst i forbindelse med akutt plasseringen. Det vises i så måte til Saga sine uttalelser i bilen slik inntatt i barneverntjenestens enkeltvedtak om samvær av 11.03.2024. Retten mener uttalelsene viser at Saga har en klar og tydelig forståelse av at barnevernet og politiet er «fienden», «at barnevernet fanger barn og selger de videre til folk som gjør slemme ting. Det blir bare verre hvis man protesterer. Til slutt så blir man drept». Videre vises til at hun sa at andre barn er «angivere» og lokker til seg barn til barnevernet/»i fella» og at hun derfor er redd skolen. Retten fester ikke lit til at Saga har utviklet denne forståelsen via media eller historiebøker, og mener hun er tillært denne virkelighetsforståelsen av foreldrene. Retten viser i så måte til at foreldrene erkjente at de har delt sine negative erfaringer med barnevernet med barna. På spørsmål fra kommunen om hun kunne kommentere beskrivelser fra en anonym melder at de var paranoide, forklarte Drexel i retten at

«paranoia betyr at man er redd noe uvirkelig, det gjelder ikke her, dette er virkelighet, det har vi dokumentert», og at hun mener et lovstridig akuttvedtak er kidnapping av barn.

Retten mener at Saga sin virkelighetsopplevelse av at det finnes angivere overalt som de må beskytte seg mot, at hun derfor ikke kan si hva hun heter når hun møter nye mennesker, at hun er redd skolen og at hun må lete etter fluktveier i tilfelle fienden kommer når hun kommer til nye steder, er klart skadelig for henne. Retten mener foreldrene har skapt en virkelighetsforståelse hos jenta om at alle som ikke er godkjente av foreldrene, er farlige. Å leve med en slik oppfatning, herunder med visshet om at «det ikke var trygt nok å bo der de bodde nå» (for det hadde pappa sagt), vurderes av retten å medføre at jenta mer eller mindre konstant lever i alarmberedskap. Dette underbygges etter rettens vurdering av at begge jentene etter akutt plasseringen fremstod svært engstelig og redde «alt og alle» - mer enn andre barn som også har blitt akutt plassert.

Selv om ikke Iris har ordlagt seg som sin søster etter plasseringen, er retten ikke i tvil om at hun er tillært samme oppfatninger og har levd under samme virkelighetsforståelse hele sitt liv. Hun har ikke engang folkeregistrert navn. Retten har i denne bevisvurderingen vektlagt at Iris synes båndlagt av sin søster, jf. også uttalelsen «Iris, du husker hva du ikke må si, Jeg tar meg av pratinga.», og at hun blir overveldet ved større forsamlinger, som nå i barnehagen hun har påbegynt tilvenning til.

Etter dette er ikke retten i tvil om at begge jentene i hvert fall siden 2019 – og derav Iris i hele sitt liv - har levd i en klart uholdbar situasjon som er skadelig for deres utvikling, herunder for deres autonomi. Retten er videre ikke i tvil om at dersom jentene nå tilbakeføres foreldrene, så vil de bli ført tilbake til de samme omsorgsbetingelsene. De må leve i skjul fra det offentlige og med forståelse av at alle som ikke foreldrene har godkjente er farlige, samt være opptatt av å se etter fluktveier – og uten andre enn foreldrene som beskyttelse. Etter rettens vurdering er det derfor stor fare for at begge jentene vil bli vesentlig skadelidende dersom ikke akuttvedtaket fortsatt opprettholdes. Retten har i denne vurderingen vektlagt at foreldrene fortsatt har samme oppfatninger av barnevernet, og at ingen av de ville fortelle retten hvor de er bosatt, men fortsetter kun å oppgi sin folkeregistrerte adresse hvor de klart ikke bor.

Retten mener videre at mindre inngripende tiltak ikke kan avhjelpe situasjonen, verken da akuttvedtaket ble fattet, eller i dag. Retten legger etter bevisvurderingen til grunn at foreldrene med høy grad av sannsynlighet ville forlatt Rendalen og gått i skjul hadde de fått kunnskap om bekymringsmeldingen fra Sarpsborg barneverntjeneste og at barneverntjenesten i Nord-Østerdal hadde åpnet undersøkelsessak. Barneverntjenesten ville dermed ikke fått undersøkt saken, og derav ei heller fått satt inn hjelpetiltak. Foreldrenes syn på barneverntjenesten fremstår videre så fastlåst at retten ikke kan se at det er mulig å sette inn noen hjelpetiltak som kan avhjelpe situasjonen for jentene frem til saken om omsorgsovertakelse kommer opp i Barneverns- og helsenemnda. Drexel sa i retten at «Vårt

samarbeide med barnevernet medførte dokumentforfalskninger». Retten har i denne vurdering også vektlagt at foreldrene ikke vil oppgi hvor de bor nå, og at de fremstår meget motvillig til å inngå et samarbeide med en sakkyndig som nemnda skal oppnevne.

I forlengelsen av dette bemerker retten at det på bakgrunn av de mange bekymringer i saken over år – og foreldrenes syn på disse – åpenbart er et behov for en uhildet sakkyndig utredning og vurdering i saken. Som følge av foreldrenes fastlåste syn på et samarbeide med barneverntjenesten, synes det være størst sjanse for å få gjennomført en slik utredning om barna fortsatt er plassert og en uhildet sakkyndig oppnevnt av nemnda gjennomfører utredningen.

Retten mener videre at opprettholdelse av akuttvedtaket er nødvendig og til barnas beste, jf. barnevernsloven § 1-3. Begge jentene har gitt uttrykk for at de savner foreldrene og vil hjem, og deres mening vektlegges i vurderingen. Akuttvedtak om midlertidig omsorgsovertakelse medfører flytting fra hjemmet og brudd med familie og venner og er utvilsomt svært belastende både for barn og foreldre. Etter bevisførselen legger retten til grunn at jentene har funnet seg til rette og trives i beredskapshjemmet. Flyttingen synes isolert sett ikke å påføre jentene særlig opplevde belastninger. Sammenholdt med den skaderisiko som foreligger i saken har retten etter dette kommet til at hensynet til å opprettholde familiebandene i dag, jf. EMK artikkel 8, må vike for jentenes behov for beskyttelse frem til behandling av hovedsaken.

Samvær

Etter en omsorgsovertakelse har barn og foreldre rett til samvær og kontakt med hverandre, jf. barnevernsloven § 7-1. Retten til samvær følger også av Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og FNs barnekonvensjon artikkel 9 nr. 3. Barneverntjenesten har vedtatt begrensninger i denne retten, jf. barnevernsloven § 4-2, annet ledd – og foreldrene krever også dette vedtaket overprøvd.

Samværsfastsettelsen «skal baseres på en konkret vurdering», jf. barnevernsloven § 7-2 andre ledd første punktum. Det fremkommer videre av § 7-2 andre ledd andre punktum:

Det skal blant annet tas hensyn til barnets behov for beskyttelse, barnets utvikling, samt barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg. Samvær skal være til barnets beste.

Ved samværsfastsettelsen skal det tas utgangspunkt i at en omsorgsovertakelse skal være av midlertidig karakter enten den ventes å bli relativt kortvarig eller mer langvarig, jf. HR-2020-662-S avsnitt 125, og at omsorgen skal tilbakeføres til foreldrene så snart forholdene tillater det, jf. barnevernsloven § 5-7 første ledd.

Dersom det er motstrid mellom barnas og foreldrenes interesser, gir HR-2021-475-A avsnitt 221 følgende veiledning:

[...] Dersom hensynet til barnets beste og foreldrenes interesser er motstridende, må det skje en balansert avveining. Ved denne avveiningen skal hensynet til å nå målet om gjenforening gjennom hyppige samvær veie tungt, men samtidig kan samværsomfanget ikke fastsettes slik at barnet utsettes for urimelige belastninger, verken på kort eller lang sikt. Samværet kan heller ikke fastsettes slik at det vil skade barnets helse eller utvikling. Den endelige samværløsningen skal, etter at de ulike hensynene er vurdert og avveid, være i samsvar med barnets beste.

Retten legger til grunn og vektlegger i denne vurderingen at begge jentene ønsker kontakt med foreldrene.

Videre har retten vektlagt at det dreier seg om samvær i en akutfase – og at gjenforeningsmålet ikke er oppgitt for noen av barna. Dette taler for et hyppig samvær. På den annen side har retten vektlagt at samværet ikke må være så hyppig at det undergraver formålet med plasseringen, samt at jentene må få gjøre seg erfaringer om at deres virkelighetsoppfatning av barneverntjenesten, politiet, skole og andre barn, ikke stemmer. Videre vises til foreldrenes oppfatning av barneverntjenesten, herunder at de har levd i skjul fra ulike barneverntjenester over flere år, og fortsatt ikke vil opplyse hvor de bor. Retten viser også til foreldrenes egne opplysninger om at de er del av et stort nettverk samt deres henvisninger til hvor mange som rømmer fra Norge grunnet barneverntjenesten. Retten har i så måte også sett hen til opplysningene som fremkommer i bekymringsmeldingen av 24. april 2024 om at foreldrene kommuniserer via sosiale medier om at «de ønsker noen skal bli med til deres neste samvær med jentene. Dette for å være utenfor og følge med på hvor jentene kjøres i etterkant. Selv vil de forsøke å få spurt Saga om detaljer fra der de bor under samværet slik at de lettere kan lokalisere dem for å ta dem med seg» med videre. Retten vektlegger dog denne mindre, ettersom melder er anonym. Retten mener imidlertid all hviskingen mellom barn og foreldre under samvær, samt det som er plukket opp av tilsynspersonene av kommunikasjon mellom Saga og Gunnerud, underbygger at foreldrene prøver finne ut hvor jentene er plassert. Etter dette mener retten at det foreligger en reell og aktuell fare for at foreldrene planlegger å hente barna for så igjen unndra seg barneverntjenesten. Også dette taler for et redusert samvær ettersom samvær øker risikoen for bortføring ved at foreldrene, eller andre på deres vegne, følger etter barna etter samvær. Det er ikke opplysninger om spesielle reaksjoner hos jentene før eller etter samvær. De gleder seg til samvær og er slitne på tur hjem fra samvær. På denne bakgrunn og etter en samlet vurdering har retten kommet til at samværet kan økes til én gang annenhver uke med samme varighet som nå, dvs. 3 timer.

Tilsyn

Det kan settes vilkår for samvær, herunder at det «skal føres tilsyn under samværet», jf. barnevernsloven § 7-2 første ledd andre punktum. Tilsyn kan oppleves som en belastning for foreldrene og krever «special grounds», jf. HR-2020-662-S avsnitt 148.

Retten er enig med kommunen i at det er nødvendig med tilsyn som et vilkår for samværene. Erfaringene fra de to samværene som har vært gjennomført, og bevisførselen for øvrig, tilsier at det foreligger spesielle grunner - «special grounds» - i saken. Retten viser i så måte for det første til vurderingen over om at det foreligger risiko for bortføring. Tilsyn er dermed nødvendig for å forhindre bortføringsforsøk, samt for å forhindre at ikke foreldre og barn kommuniserer slik at foreldrene får kunnskap om hvor barna bor. Dernest er tilsyn nødvendig for å beskytte barna mot at foreldrene fortsetter å påvirke dem om den virkelighetsforståelse barna er tillært om at barneverntjenesten er fienden mm, all den tid dette vil undergrave formålet med plasseringen og barnas muligheter til å føle seg trygge og ivarettede i beredskapshjemmet og av barneverntjenesten. Retten er også enig med kommunen i at skal nevnte formål kunne gjennomføres, må det være to tilsynspersoner til stede, én på hvert barn.

Skjult adresse

Etter rettens vurdering foreligger sterke og spesielle grunner for at vedtak om skjult adresse var nødvendig da vedtaket om dette ble fattet, og at det fortsatt er nødvendig i dag, jf. barnevernsloven § 7-2 tredje ledd, andre setning. Retten viser til vurderingen over om bortføringsfaren. Verken begrensningen i samværet eller tilsynet vil være tiltak som kan beskytte barna fra å bli hentet av foreldrene utover selve samværet. Barnas adresse må derfor holdes skjult. Holdt opp mot skaderisikoen som foreligger i saken, mener retten dette både er et nødvendig og forholdsmessig tiltak.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. Barneverns- og helsenemnda i Innlandet sitt vedtak i sak BIN-2024/000733 punkt 1 stadfestes.
2. Monica Esther Drexel og Petter Gunnerud gis rett til samvær med Monica Esther *Pike* Drexel (Iris), født 17.11.2019 og Saga Victoria Gunnerud, født 24.08.2015 én gang annenhver uke med varighet 3 timer. Barneverntjenesten gis anledning til å ha en tilsynsperson pr barn tilstede under samværene.

Retten hevet

Cecilie Lysjø Jacobsen

Jon Ståle Gjesdal Henriksen

Jane Alling

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

*Dokument i samsvar med undertegnet original
Ioana P Moen rådgiver, signert elektronisk*

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar sannsynlighetsovervekt for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.